

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

16. 11. 2015 № 07-2228

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради
України

Гройсману В.Б.

Щодо результатів аудиту

Шановний Володимире Борисовичу!

Рахункова палата провела аудит ефективності використання коштів державного бюджету, призначених на фінансову підтримку громадських організацій інвалідів та ветеранів (звіт затверджено рішенням Рахункової палати від 13.10.2015 № 6-4).

За результатами аудиту Рахункова палата зробила висновок, що використання коштів державного бюджету, призначених на фінансову підтримку громадських організацій інвалідів та ветеранів, у 2014 році та I півріччі 2015 року здійснювалося їх розпорядниками та одержувачами з порушенням законодавства та здебільшого неефективно. Серед причин зазначеного - неодноразові інституційні та організаційні зміни, недосконалість існуючого порядку надання такої підтримки, який не забезпечував обґрунтованого розподілу бюджетних коштів, економного та раціонального їх витрачання одержувачами - громадськими організаціями інвалідів та ветеранів, а також неналежний внутрішній контроль на всіх стадіях прийняття управлінських рішень.

Ці та інші чинники призвели до неефективного управління бюджетними коштами їх розпорядниками у 2014 році - на суму **9495 тис. грн**, у I півріччі 2015 року - **10681,8 тис. грн**; використання одержувачами коштів з недотриманням законодавства у 2014 році - **7437,8 тис. грн**, у I півріччі 2015 року - **817,1 тис. грн** та неефективного їх використання у 2014 році на суму **641,7 тис. гривень**. З порушенням Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на фінансову підтримку громадських організацій інвалідів та ветеранів, заходи з відвідування військових поховань і військових пам'ятників та з увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 років, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2012 № 176 (далі - Порядок № 176), Державною службою у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції (далі - Служба АТО)

та обласними відділеннями Фонду соціального захисту інвалідів у планах використання бюджетних коштів на 2015 рік погоджено одержувачам - всеукраїнським громадським організаціям (далі - ВГО) інвалідів та ветеранів **1589,4 тис. грн** видатків.

Як і в минулих роках, система розподілу коштів фінансової підтримки була непрозорою, закритою для доступу нових організацій і недостатньо обґрунтованою. При загальному скороченні впродовж 2012–2014 років з **7,2 тис.** до **3,6 тис.** громадських організацій інвалідів та ветеранів державна підтримка виділялися майже в незмінних обсягах і сталій кількості ВГО інвалідів і ветеранів. У 2014 році із державного бюджету на цю мету спрямовано **69420,4 тис. грн**, у I півріччі 2015 року - **29783 тис. гривень**.

Однією з головних проблем надання фінансової підтримки залишається відсутність чинників, які спонукали б ВГО інвалідів і ветеранів до активної громадської діяльності та проведення заходів за рахунок бюджетних коштів, а не лише їх використання на утримання цих організацій. Зокрема, незважаючи на недофінансування, аудитом встановлено перевищення обмежень, визначених пунктом 6 Порядку № 176 для видатків на матеріальне заохочення, у 2014 році - у **всіх 24 ВГО** ветеранів, у **14 із 17 ВГО** інвалідів, у I півріччі 2015 року - у **16 із 17 ВГО** ветеранів і **16 із 17 ВГО** інвалідів, тоді як у 2014 році ВГО ветеранів проведено лише **37,4 відс.** запланованих заходів, ВГО інвалідів - **70,8 відсотка**.

Нормативно-правове забезпечення надання фінансової підтримки ВГО інвалідів та ветеранів **залишається недосконалим** і таким, що містить правові прогалини та неузгодженості. При цьому більшість неузгодженостей стосуються Порядку № 176, зокрема **відсутність норми** щодо **подання ВГО інвалідів та ветеранів разом із звітами про використання бюджетних коштів підтвердних документів і заборони** здійснення оплати послуг **посередника** сприяє неефективному використанню бюджетних коштів на цю мету та унеможливорює проведення внутрішнього контролю.

До одержувачів бюджетних коштів пунктом 2 Порядку № 176 віднесено утворені з метою (визначена статтею 12 Закону України від 21.03.91 № 875 «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні») забезпечення рівних прав і можливостей інвалідів та їх соціального захисту, надання соціальних послуг, залучення інвалідів до суспільної діяльності **спілки ВГО інвалідів**, що **не узгоджується** з підпунктом «в» пункту 9 статті 87 **Бюджетного кодексу України**, згідно з яким державна підтримка надається **громадським організаціям** інвалідів і ветеранів, які мають статус всеукраїнських.

Більшість встановлених пунктом 5 Порядку № 176 **критеріїв**, які слід враховувати при визначенні обсягів бюджетних коштів, які виділяються ВГО, мають загальний **декларативний характер**, що ускладнює їх практичне застосування. Як наслідок, при оцінці пропозицій ВГО вони практично не застосовувалися, що позначилося на ефективності прийняття рішень щодо використання бюджетних коштів. До пункту 6 Порядку № 176 **включено напрями** використання бюджетних коштів (підпункти 8 і 14), що **не узгоджуються з метою та сутністю** бюджетної програми щодо надання фінансової підтримки ВГО інвалідів та ветеранів, а саме: відшкодування громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, витрат на

лікування у закладах охорони здоров'я на території України, придбання ліків, що відсутні в таких закладах, виробів медичного призначення, протезів та сплата пайового внеску України для фінансового забезпечення виконання плану заходів з реалізації Основних напрямів подальшого розвитку медико-соціальної допомоги і підвищення якості життя ветеранів воєн-учасників локальних конфліктів і членів їх сімей в державах-учасниках СНД на період до 2015 року. У 2014 році на відшкодування ліків ВГО «Союз Чорнобиль Україна» використано **1801,7 тис. гривень**. Норма підпункту 9 пункту 6 Порядку № 176 щодо спрямування коштів **на оплату комунальних послуг** та оренду приміщень ВГО ветеранів **не узгоджується із статтею 20** Закону України від 22.10.93 № 3551 «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (далі - Закон про ветеранів) і **призводить до незаконних видатків**, оскільки ці організації мають бути звільнені від такої плати. **Не встановлено норми щодо віднесення витрат на відрядження** працівників ВГО до видатків **на утримання** цих організацій, що створює умови для уникнення обмежень, визначених Порядком № 176.

Виконання бюджетної програми щодо надання фінансової підтримки ВГО інвалідів та ветеранів у 2014 році та I півріччі 2015 року супроводжувалося **постійною зміною статусу і повноважень органів**, діяльність яких негативно позначилася на проведенні обґрунтованого розподілу бюджетних коштів на цю мету, ефективному управлінні ними та належному внутрішньому контролю за використанням одержувачами сум фінансової підтримки. Це гальмувало реалізацію бюджетної програми та досягнення її результативних показників. Зокрема, її відповідальні виконавці протягом січня-квітня 2014 року змінювалися тричі (Державна служба з питань інвалідів та ветеранів України (далі – Служба) - Фонд соціального захисту інвалідів (далі – Фонд) - Служба).

Службою, Службою АТО і Фондом за відсутності повного пакета документів, визначених пунктом 3 Порядку № 176, приймалися до розгляду заяви на отримання фінансової підтримки та були розподілені кошти такої підтримки у 2014 році - **18 ВГО ветеранів і 5 ВГО інвалідів**; у 2015 році – **18 ВГО ветеранів і 4 ВГО інвалідів**. Зокрема, у 2014 році 4 ВГО ветеранів, у 2015 році 8 ВГО ветеранів, у 2014–2015 роках 1 ВГО інвалідів виділено фінансову підтримку за відсутності легалізованих осередків у більшості регіонів України, що є порушенням пункту 3 Порядку № 176. Цими організаціями використано у 2014 році - **6205,5 тис. грн**, у I півріччі 2015 року - **817,1 тис. гривень**. Разом з тим, за даними Реєстру громадських об'єднань, такі організації, незважаючи на відсутність легалізованих осередків у більшості регіонів України, мають статус всеукраїнських.

Через накопичення на рахунках ВГО значних залишків коштів за КПКВК 2505030, а в окремих випадках і через відсутність потреби в них **9495 тис. грн.** у кінці 2014 року було повернено до державного бюджету. Станом на **01.07.2015** залишок невикористаних асигнувань на рахунках ВГО інвалідів і ветеранів становив **10681,8 тис. грн.** (35,9 відсотка).

Службою у 2014 році, Службою АТО за I півріччя 2015 року не забезпечено належного моніторингу заходів ВГО ветеранів, а його результати оформлені з недотриманням визначених Міністерством соціальної політики

України вимог: без зазначення заходів, які були заплановані, але не проведені; із численними неточностями щодо їх кількості, вартості та чисельності учасників тощо. Зазначене викривлювало фактичний стан виконання запланованих заходів за змістом, цілями та вартісними показниками.

За результатами проведеного аудиту Рахункова палата рекомендувала Кабінету Міністрів України вжити заходів щодо:

- приведення Мінфіном назви бюджетної програми «Фінансова підтримка громадських організацій інвалідів та ветеранів, заходи з відвідування військових поховань і військових пам'ятників та з увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років» у відповідність із підпунктом «в» пункту 9 статті 87 Бюджетного кодексу України в частині надання фінансової підтримки громадським організаціям, які мають статус всеукраїнських;

- забезпечення перевірки Міністерством юстиції України відомостей Реєстру громадських об'єднань щодо організацій, яким надано всеукраїнський статус за відсутності легалізованих осередків у більшості регіонів України, та приведення їх у відповідність з чинним законодавством;

- вивчення питання запровадження змішаної системи надання фінансової підтримки ВГО інвалідів та ветеранів (конкурсної в частині проведення заходів та поза конкурсом для видатків на утримання ВГО) із розробленням критеріїв відбору та порядку здійснення пріоритетних заходів на конкурсних засадах;

- внесення змін до Порядку № 176, зокрема, приведення пункту 2 у відповідність із підпунктом «в» пункту 9 статті 87 Бюджетного кодексу України; визначення поняття «матеріальне заохочення» та встановлення залежності його виплати від виконання запланованих заходів; виключення із пункту 6 невластивих напрямів використання бюджетних коштів, визначених підпунктами 8 і 14; встановлення норми щодо віднесення до видатків на утримання ВГО витрат на відрядження їх працівників; доповнення підпункту 9 пункту 6 умовою щодо врахування статті 20 Закону про ветеранів при спрямуванні коштів на оплату комунальних послуг та оренду ВГО ветеранів; включення норми щодо заборони оплати послуг посередників і подання підтвердних документів разом зі звітами про використання коштів.

Рахункова палата пропонує врахувати інформацію для удосконалення законодавства у сфері соціального захисту ветеранів і інвалідів, зокрема, в частині законодавчого врегулювання критеріїв відбору громадських організацій - одержувачів фінансової підтримки відповідно до норм Закону України «Про громадські об'єднання»

З повагою

Голова

Р.М. Магута